

ДВАДЦЯТИРІЧНОМУ ЮВІЛЕЮ МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ

Щербан Тетяна Дмитрівна,

д.психол.н., проф., ректор Мукачівського державного університету

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ: ІСТОРИЧНИЙ ВИМІР ЙОГО СТАНОВЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Найбільшу цінність суспільства становить його інтелектуальний потенціал, тому забезпечення розумового розвитку підростаючого покоління є найважливішим завданням системи освіти.

Створення сприятливих умов для нагромадження інтелектуального потенціалу (на стадіях формування, використання та розвитку) та його якісних змін стають можливими на основі стратегічних партнерських відносин між промисловими підприємствами, науковими установами, освітніми закладами та іншими суб'єктами ринку.

Для м. Мукачево важливим є існування вищого навчального закладу, який за коротку історію існування дав путівку у життя багатьом тисячам талановитих випускників, серед яких відомі політики, визнані керівники багатьох державних установ, підприємств і громадських організацій.

Історія Мукачівського державного університету розпочалась з навчального закладу, який функціонував з 1914 року як державна Учительська семінарія. Ще 1 грудня 1902 р. депутат угорського парламенту, мукачівський міський голова Я. Недецеї на засіданні культурного союзу (ради) Березького комітату вніс пропозицію про відкриття у Мукачеві вчительської семінарії. Але ця ідея не отримала відповідної підтримки. У травні 1912 р. було внесено аналогічну пропозицію. Місто вже було готове до часткового фінансування витрат на утримання учбового закладу. У 1913 р. уряд Угорщини дав згоду на відкриття семінарії. Згідно з рішенням Міністерства віросповідань та освіти Угорщини, прийнятого в 1913 році, назва її була така: Мукачівська угорська королівська державна народно-шкільна семінарія.

Вже наступного року Мукачівська семінарія розпочала підготовку педагогічних кадрів. Першим директором став Янош Сонді. Перший випуск фахівців Мукачівської семінарії відбувся у 1918 р.

Етапи становлення та історичний розвиток навчального закладу:

1914 рік – відкриття в м. Мукачеві угорсько-королівської державної народно-шкільної семінарії з ініціативи мера міста Яноша Недецеї;

1939 рік – реорганізація навчального закладу в ліцей;

1945 рік – реорганізація в педагогічне училище з підготовки вчителів початкових класів з українською та угорською мовами навчання;

1956 рік – відкриття спеціальності «Дошкільне виховання»;

1957 рік – відкриття спеціальності «Музичне виховання»;

1982-1992 роки – навчання румунських етнічних меншин за спеціальністю «Початкове навчання»;

березень 2002 року – навчальний заклад реорганізовано в Мукачівський гуманітарно-педагогічний коледж;

травень 2003 року – навчальний заклад реорганізовано в Мукачівський гуманітарно-педагогічний інститут.

Мукачівський гуманітарно-педагогічний інститут як навчальний заклад, належав до комунальної форми власності і знаходився у підпорядкуванні управління освіти і науки Закарпатської ОДА. Він здійснював підготовку майбутніх спеціалістів для системи дошкільної, початкової освіти, та шкіл національних меншин.

Згідно Постанови Кабінету Міністрів України за № 518 від 14 липня 1995 року було відкрито Мукачівський філіал Хмельницького Технологічного університету «Поділля».

У вересні 2008 року шляхом злиття Мукачівського технологічного та Мукачівського гуманітарно-педагогічного інститутів створено Мукачівський державний університет.

З першого дня заснування (1995-2013 рр.) Мукачівський державний університет очолював Юрій Вікентійович Мигалина – доктор хімічних наук, професор. З його ім'ям нерозривно пов'язане становлення і розвиток вузу як одного з провідних вищих навчальних закладів Закарпаття.

У 2013 р. – згідно наказу № 587-к від 24.12.2013 р. Міністра освіти і науки України «Про виконання обов'язків ректора», призначено в.о. ректора Мукачівського державного університету кандидата педагогічних наук, професора Василя Васильовича Росула.

У 2014 року – на конкурсній основі згідно наказу № 202-к від 15.05.2014р. Міністра освіти і науки України «Про призначення на посаду ректора», призначено ректором Мукачівського державного університету доктора психологічних наук, професора Щербан Тетяну Дмитрівну.

Мукачівський державний університет здійснює підготовку фахівців за 16 напрямками базової вищої освіти (ОКР «бакалавр»): технологія виробів легкої промисловості, фінанси і кредит, облік і аудит, маркетинг, менеджмент, туризм, готельно-ресторанна справа, дошкільна освіта, початкова освіта, музичне

мистецтво, філологія (англійська), практична психологія, інженерна механіка, професійна освіта (економіка), професійна освіта (технологія виробів легкої промисловості), професійна освіта (дизайн), за 14 напрямками ОКР «спеціаліст» та 12 напрямками ОКР «магістр».

Підготовку фахівців здійснюють 16 кафедр, 11 з яких є випусковими.

Навчальний процес в Мукачівському державному університеті забезпечують 216 осіб професорсько-викладацького складу, а саме: 11 докторів наук та професорів; 102 кандидатів наук та доцентів.

Організацію навчальної, науково-методичної, наукової та виховної роботи в університеті забезпечують такі факультети: туризму і готельно-ресторанного бізнесу; економіки, управління та інженерії; педагогічний; гуманітарний.

Підготовка наукових, науково-педагогічних кадрів завжди була пріоритетною для МДУ. У 2014 році відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 03.07.2014 р. № 790 відкрито постійно діючу аспірантуру зі спеціальностей: 08.00.03 – економіка та управління національним господарством; 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка. В 2014 році до аспірантури без відриву від виробництва на умовах контракту зараховано 3 особи.

2014 р. характеризується значними показниками щодо захисту кандидатських і докторських дисертацій. За звітний період захищено 18 дисертацій, з яких 3 докторські дисертації. 50 викладачів працюють над кандидатськими науковими дослідженнями. У докторантурі навчаються 1 викладач, 11 працюють над написанням докторських дисертацій.

Науковцями університету тільки за 2014 рік видано 13 монографій, 9 навчальних посібників, з них 4 з грифом МОН України, опубліковано 45 статей у провідних наукових журналах України, з них – 380 у фахових виданнях та 43 – за кордоном.

Новизна та високий рівень науково-технічних розробок підтверджуються отриманими дипломами, золотими та срібною медалями на міжнародних виставках. У 2014 р. науковці МДУ взяли участь та отримали нагороди у 3-х Міжнародних виставках та форумах: «Освіта та кар'єра-2014» – диплом та золота медаль у номінації «Профорієнтаційна робота серед молоді»; «Інноватика в сучасній освіті» – диплом та медаль «Лауреат конкурсу II ступеня» в номінації «Інновації у діяльності вищого навчального закладу з інтеграції в європейській освітній і науковий простір»; «Освіта та кар'єра-День студента-2014» – диплом та золота медаль у номінації «Досягнення у працевлаштуванні випускників ВНЗ».

На базі університету проводяться міжнародні конференції, науково-практичні семінари та круглі столи.

Розвитку навчальної, методичної та наукової діяльності МДУ сприяє видавнича діяльність МДУ. З 2014 р. у вузі виходить друком «Науковий вісник Мукачівського державного університету». Серія «Економіка», який відповідно до п. 6 наказу Міністерства освіти і науки України №1279 від 06.11.2014 р., включено до Переліку наукових фахових

видань України, де публікуються результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора філософії (кандидата наук) та доктора наук.

Впроваджена повна комп'ютеризація навчального процесу та науково-методичного забезпечення НДРС. Створено банк електронних версій навчальних матеріалів, науково-методичного забезпечення індивідуальної наукової роботи магістрантів та аспірантів, доступ до яких надається у вузівській комп'ютерній мережі.

Велика увага у вузі приділяється науковому та науково-технічному співробітництву з провідними вузами України, НАН України та закордонними вузами, з якими підписано 5 договорів про співробітництво. МДУ співпрацює з освітніми організаціями Кошицького краю Словаччини. За ініціативи Асоціації з питань інноваційності та трансферу технологій «Горизонти» (м. Жешув, Польща) було проведено засідання міжнародного експертного круглого столу в рамках проекту «Розвиток малих та середніх підприємств Закарпатської області на основі використання інноваційних енергозберігаючих технологій» на тему «Енергозбереження в секторі малого і середнього бізнесу» з метою підтримки соціально-економічного розвитку Закарпатської області у сфері функціонування малих та середніх підприємств. МДУ є учасником Проекту «Карпатський туристичний шлях» (№ HUSKROUA/0901/068) в рамках Програми Європейського інструменту сусідства та партнерства Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна 2007-2013, який реалізується Агентством з підтримки регіонального розвитку (Кошице), Агентством регіонального розвитку та транскордонного співробітництва «Закарпаття», Агентством з питань сталого розвитку Карпатського регіону FORZA з метою зростання та покращення рівня розвитку транскордонного туризму в Карпатському регіоні. Налагоджені творчі зв'язки з науковцями, викладачами і студентами Бельсько-Бяльського відділення Лодзинського Технічного університету (спеціальності легкої промисловості), Мішкольцьким та Будапештським університетами, Радомським технологічним університетом (Польща). Досягнуто домовленості про проведення наукових досліджень із залученням сучасного німецького наукового обладнання в текстильній та швейній галузі, обмін студентами і учнями навчальних закладів в культурно-мистецькій сфері. Разом з Закарпатською ОДА та міськими державними адміністраціями проводяться заходи, спрямовані на підвищення рівня ефективності роботи науковців вузу щодо вирішення регіональних потреб.

МДУ є авторизованим партнером інноваційної структури «Національна мережа трансферу технологій».

Структурними підрозділами Мукачівського державного університету є Виноградівський державний коледж та Мукачівський гуманітарно-педагогічний коледж, які забезпечують підготовку фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст».

Мукачівський державний університет постійно

проводить активну роботу щодо співпраці з роботодавцями з метою працевлаштування та отримання відповідних відгуків щодо рівня підготовки випускників, які вже працюють.

Починаючи з 2005 року в МДУ в рамках Болонського процесу успішно запроваджено європейські підходи до підготовки фахівців. На сьогодні у вузі студенти навчаються за кредитно-трансферною системою, яка дозволяє підвищувати мобільність студентів під час переходу з однієї навчальної програми на іншу.

Стратегія діяльності Мукачівського державного університету полягає у забезпеченні єдності загальнотеоретичної і фахової освіти; орієнтації підготовки спеціалістів на вимоги конкретних установ і організацій з урахуванням особливостей соціально-економічного розвитку Закарпаття та суміжних регіонів.

З нагоди святкування ювілею закладу ректор МДУ Щербан Т. Д. висловлює слова глибокої поваги та шани колективу за багатолітню ефективну співпрацю, особистий внесок кожного у становлення та подальший розвиток навчального закладу, зміцнення його матеріально-технічної бази, створення належних умов для проживання студентів, заняття фізичною культурою та спортом, проведення змістовного дозвілля, підготовку висококваліфікованих фахівців із вищою освітою.

Завдячуючи наполегливій праці колективу, нам вдалося за 20 років пройти шлях від філіалів, до знаного не лише у Закарпатському регіоні та Україні, а у ближньому зарубіжжі – класичного університету.

Особливих слів подяки заслуговують керівники органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування міста та області, які всіляко сприяли розвитку університету, впровадженню наукових розробок у виробництво, працевлаштуванню випускників.

Ми пишаємося тим, що серед когорти наших випускників є керівники відділів міністерств і відомств, професори, доценти, заслужені працівники освіти, керівники органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, державних підприємств та установ, бізнесових та банківських структур, громадських організацій та благодійних фондів.

Сподіваюсь, що першокурсники ювілейного 2015 року свято будуть зберігати 20-річні традиції Мукачівського державного університету та вписувати свої яскраві сторінки в його історію.

Бажаю всьому колективу міцного здоров'я, щастя та добра, подальших успіхів в роботі та навчанні.

Нехай натхнення і жага творчого пошуку будуть Вашими вірними супутниками, життя багатогранним і плідним, шлях до професійного зростання – успішним.

*З глибокою повагою до Вас ректор Мукачівського державного університету,
доктор психологічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України*

Т. Д. Щербан